

อนันต์

อนุสาร

กระบี่-ลพบุรี มีเรื่องเล่า

เกาะลันตาขึ้นป่าสัก

ISSN 0125 7226

๕๕ บาท

กรกฎาคม ๒๕๖๙

amazing
THAILAND

สารคดีประจำฉบับ

๓๐

เลาะเลียวก๊วยก้ายเชือนป่าสักฯ ลพบุรี-สระบุรี

เที่ยวไม่ไกล แต่ได้อารมณ์ละมุน **ขตาทิพย์**
อำพันทอง ขวนเลาะเชือนป่าสักชลสิทธิ์
หาจุดสัมผัสสมเย็นฉ่ำฝนเหนื่อมวlnน้ำและ
เส้นทางรถไฟที่ข้ามผ่านโดยมีฉากหลังเป็น
ทิวเขาหินปูนฟอร์มสวย ขึ้นเขาพระยาเดินธง
ลงมาสถานีรถไฟโคกสรง ก่อนเลาะหาฝูงแพะ
ริมเขื่อนที่บ้านท่าฤทธิ แล้วเข้าฟาร์มสนุก
ดูทั้งเรื่องปศุสัตว์และไม้ประดับ
ไม่พลาดคาเฟ่ให้นั่งเพลิดเพลินทาง เชื่อมโยง
สระบุรีเข้ากับลพบุรีด้วยรูตวิวสวยเส้นนี้

๗๘

บนเส้นเวลาแห่งนครโบราณพันปี ลพบุรี

ภาควิชา น้อยวัฒน์ เชี่ยวชาญเรื่องมอง
และทำความเข้าใจเมืองผ่านโบราณสถาน
เที่ยวลพบุรีครั้งนี้สนุกนัก ลายแทงทั้งเจ็ด
ซากปรักหักพัง ปรากฏคิสาพร้อมให้ตามรอย
ไปรู้จักความสำคัญของเมืองที่มีอารยธรรม
มายาวนานตั้งแต่ทวารวดี อยุธยา ต่อเนื่อง
มาถึงปัจจุบัน เหมือนจะยากแต่เข้าใจง่าย
และสนุกในการเที่ยวดูเที่ยวชมตามสไตล์
หนุ่มนักเขียนสายประวัติศาสตร์มยาวของ อ.ส.ท.

๕๕

ป่าหินปูน ปากดงพญาไฟ

ตามช่างภาพสุดซึ้ง **สมิทธิ์ สุตินันท์** ไปให้เห็นถึง
กายภาพอันเป็นเอกลักษณ์ของป่าและเขาหินปูนของ
มวกเหล็ก สระบุรี รอยต่อที่ราบกับป่าดงพญาไฟ
ชายขอบอีสาน ด้านบนปกคลุมด้วยพรรณพืชเฉพาะถิ่น
เป็นบ้านของเลียงผา กระตัง ช้างป่า และนกนานาชนิด
อ่านเรื่องเล่าของราวไพร ดูภาพที่ยากพบเห็น
จากคาเมราแทรป เข้าใจเรื่องป่าชุมชน การอนุรักษ์
และการท่องเที่ยวในรูปแบบของการสัมผัสชีวิตสัตว์ป่า
ได้อย่างละมุนละไมและเต็มไปด้วยความเข้าใจ

๖๖

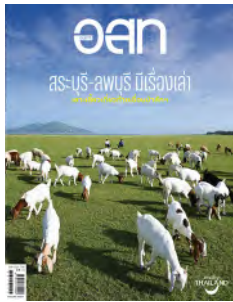
ลพบุรี หย่อมย่านต่างความเชื่อ บนเสื้อผืนเดียวกัน

ในเมืองที่คนคุ้นตากับพระปรางค์สามยอด
และฝูงลิงเจ้าถิ่น **ฐากร โกมารกุล ณ นคร**
กลับพบว่า หากเดินลึกลงไปสักกนิด
ในตลาดเก่าริมแม่น้ำลพบุรียังมีเรื่องเล่า
ของเหล่าคนไทยเชื้อสายจีนผ่านการค้าขาย
เคียงคู่เมือง ซึ่งในนั้นละลานตาไปด้วย
อาหารอร่อยให้ลองชิมไปพร้อมกัน
นอกจากนั้นเมืองลพบุรียังถูกชุบชีวิตด้วย
สตรีตอาร์ตและการคืนชีพโรงหนังโบราณ
เป็นแลนด์มาร์กโดยคนรุ่นลูกหลาน
ขณะเดียวกันหากออกไปนอกเมือง
พื้นที่หลากหลายคือบ้านของคนลาวแง้ว
ไทพวน และไทเบ็ง ที่ทั้งหมดประกอบกันขึ้น
เป็นเรื่องเล่าน่าฟังของคนลพบุรี

๘๒

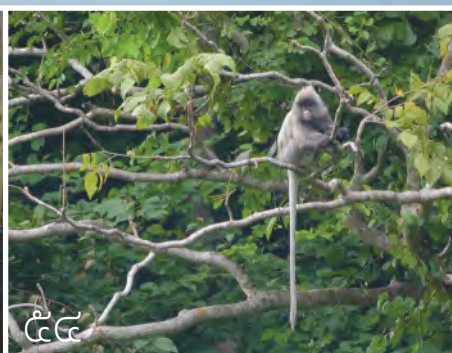
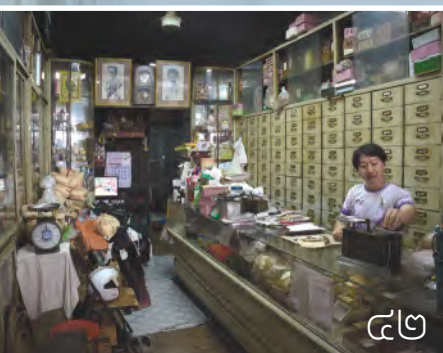
แม่น้ำ รถไฟ ถนน หนทางชีวิตคนสระบุรี

ของกิน การค้า เสน่ห์ในย่านเก่า
พาริสราร พุทธวงษ์ ไปให้ถึงหลายย่านโบราณ
ของสระบุรี ที่เติบโตขึ้นมาด้วยแม่น้ำ รางรถไฟ
และหัวใจของคนที่นี่ ไปเยี่ยมคนไทพวน
กลางเมืองสระบุรีที่ไม่ค่อยมีใครรับรู้การมา
ปักหลักของพวกเขา เข้าตลาดปากเพรียว
ที่มีของอร่อยแบบวินเทจริมแม่น้ำป่าสัก
ไปถึงแถวเสาไห้ก็ชวนเดินตลาดร้อยปีที่มีอดีต
ของย่านการค้าโบราณ ก่อนไปให้ถึงแก่งคอย
ชุมทางรถไฟที่มีคนกลับบ้านมาเปิดโรงคั่วกาแฟ
และร้านรวงเพื่อฟื้นคืนอดีตของเมือง
แห่งการเดินทางตรงนั้นได้อย่างน่าชื่นชม

จากปก

ทิวทัศน์อันงดงาม
ท้ายเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์
บ้านท่าฤๅษี อำเภอวังม่วง
จังหวัดสระบุรี
ธนีสร หลีกชัย ภาพ

สารบัญ

คอลัมน์ประจำฉบับ

- ๐๕ อาศิรวาท พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลศรีสัชนาธิราชวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ๐๗ บทบรรณาธิการ
- ๐๘ รอยยิ้มของแผ่นดิน
- ๑๒ ภาพเล่าเรื่อง
- ๑๖ ชมศิลป์
- ๒๐ เล่นหัดไทย
- ๒๔ สัมภาษณ์พิเศษ PERSES
- ๓๐ สุขกันดี
- ๓๒ ตามรอยไทยแลนด์
- ๓๔ ฮาวทูเที่ยว
- ๓๖ ชวนกันพัก
- ๓๘ ชวนกันกิน
- ๑๐๐ ชวนกันซื้อ
- ๑๐๑ Sketching Thailand
- ๑๐๔ ใต้สมุทร
- ๑๐๖ โลกละมุน
- ๑๐๘ Thailand Tourism Awards
- ๑๑๐ เห็นแก่เที่ยว
- ๑๑๒ วาดเมืองไทย
- ๑๑๔ ดวงเดือนนี้
- ๑๑๖ รายงานพิเศษ
- ๑๑๘ ข้าว ทกก.
- ๑๒๐ ฉบับหน้า

อลัน

นิตยสารเพื่อการท่องเที่ยวและอนุรักษ์ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม
ที่มียอดจำหน่ายสูงสุดในเมืองไทย

เฉลิมพระชนมพรรษา

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๑๐
๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๙

ทุกสมัยเฉลิมพระชนมมีปิ่นภพหล้า
พระบารมีปกสยามเมืองอนันต์
ทรงสืบสานงานพ่อก่อเกื้อราชภรณ์
ขอพรพระไตรรัตน์ประทานชัย

ทั่วพาราเปรมปรีดีมีสุขสันต์
ดุดแสงทองผ่องพรรณอาบใจไทย
ทรงเป็นปราชญ์คลายทุกข์สว่างไสว
น้อมดวงใจเฉลิมพระองค์ทรงพระเจริญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า นางสาวฐาปณีย์ เกียรติไพบูลย์ ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)
ในนามคณะผู้บริหาร พนักงาน และบุคลากร ททท.

นายฐาгур โภมารกุล ณ นคร ร้อยกรอง

THE TEAM

การทอ้งเกี่ยวแห่งประเทศไทย

เจ้าของ

- **ผู้ว่าการการทอ้งเกี่ยวแห่งประเทศไทย**
ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา
- **ผู้อำนวยการฝ่ายบริการการตลาด**
บรรณาธิการบริหาร

คณะที่ปรึกษา

- **ฐาปนีย์ เกียรติไพบูลย์**
ผู้ว่าการการทอ้งเกี่ยวแห่งประเทศไทย
- **อภิชัย จัตตเจลิภกิจ**
รองผู้ว่าการด้านตลาดในประเทศ
- **นิธิ์ สีแพรว**
รองผู้ว่าการด้านสื่อสารการตลาด
- **ภัทรธรรณ ฌ ฌียงใหม่**
รองผู้ว่าการด้านตลาดเอเชียและแปซิฟิกใต้
- **จิระวดี คุณกรทรัพย์**
รองผู้ว่าการด้านตลาดยุโรปอเมริกา ตะวันออกกลาง และแอฟริกา
- **กิตติพงษ์ ประพัฒน์ทอง**
รองผู้ว่าการด้านดิจิทัล วิจัยและพัฒนา
- **ชูวิทย์ ศรีเวชกุล**
รองผู้ว่าการด้านนโยบายและแผน

- **อัศววิชัย เทพาสิต**
รองผู้ว่าการด้านบริหาร
- **ณัฐ คุรุทสุด**
รองผู้ว่าด้านสินค้าและธุรกิจทอ้งเกี่ยว
- **ฐานิจ ฐานนท์**
ผู้อำนวยการฝ่ายการเงิน
- **เด่นเดือน เหลืองแข็ง**
ผู้อำนวยการฝ่ายโฆษณาและประชาสัมพันธ์
- **พริมา หงษ์วิไล**
ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและงบประมาณ
- **ปาริชาติ บุญคล้าย**
ผู้อำนวยการฝ่ายบริการการตลาด
- **พัชรา อนนงค์ธรรยา**
รองผู้อำนวยการฝ่ายบริการการตลาด

คณะผู้จัดทำ

- **สุนันทา หามนตรี**
ผู้อำนวยการกองวารสารบรรณาธิการ
- **ภาคภูมิ น้อยวัฒน์**
หัวหน้างานนิตยสารบรรณาธิการฝ่ายภาพ
- **ธีรพัฒน์ บุฒาพิบูลย์**
หัวหน้างานหนังสือพิเศษและสื่อดิจิทัล
- **ฐาตุร โกมารกุล ฌ นคร**
บรรณาธิการผู้ช่วย

กองบรรณาธิการ

- พระคุณ บุญยเนตร
- มานิตา ทัศนประเสริฐ
- ชตาทิพย์ อัมพันทอง
- กานต์ชนก เดชสุวรรณ
- อริสรา พุทธวงษ์
- เสาวนีย์ สมบูรณ์
- ปภาวรินทร์ รอดภัย
- ศุภณัฐ เจริญราศรี

ฝ่ายภาพ

- ว่าที่ร้อยตรี ฌยศ ยิ่งยงค์

ฝ่ายศิลปกรรม

- บริษัท เนโม คิดดี จำกัด

ฝ่ายการตลาด โฆษณาจัดจำหน่าย และสมาชิก

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๕๐ ๕๕๐๐ ต่อ ๒๐๑๐-๒๐๑๕

- **พงศ์ฤทธิ์ อภิชาติพงศ์**
หัวหน้างานการตลาดวารสาร
- สิโรจน์ นาคพันรวงษ์
- ศิวรัตน์ พันธุ์มณี
- ปัญญา โพธิ์ไพจิตร
- ธีรพงศ์ ปะริติพงษ์

ฝ่ายผลิต

แยกสีและจัดพิมพ์

- **บริษัท พิมพ์ดี จำกัด**
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๐๑ ๙๕๐๑
- จำนวนพิมพ์ ๕,๒๕๐ เล่ม

สำนักงานอนุสาร อ.ส.ท.

การทอ้งเกี่ยวแห่งประเทศไทย ชั้น ๑๑ เลขที่ ๑๖๐๐ ถนนเพชรบุรี แขวงมักกะสัน
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๒๕๐ ๕๕๐๐ ต่อ ๑๑๔๖-๙
อีเมล : magdiv@tat.or.th เว็บไซต์ : osotho.co

อนุสาร อ.ส.ท. นิตยสารรายเดือนของการทอ้งเกี่ยวแห่งประเทศไทย
เพื่อเสนอข่าวสารและสารคดี อันเป็นสาระประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมทอ้งเกี่ยวของประเทศไทย
กำหนดออกทุกต้นเดือน ภาพ สารคดี และข้อมูลที่น่าสนใจในอนุสาร อ.ส.ท. สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย
หน่วยงาน หรือบุคคลใดต้องการคัดลอก และนำไปเผยแพร่ จะต้องทำจดหมายขออนุญาตถึง
บรรณาธิการ และต้องระบุ “ได้รับความเอื้อเฟื้อจากอนุสาร อ.ส.ท.” ลงไปในเอกสารฉบับนั้น ๆ
ด้วยทุกครั้ง เมื่อได้รับอนุญาต

การทอ้งเกี่ยวแห่งประเทศไทย

สำนักงานในประเทศไทย

สำนักงานต่างประเทศ

จากบรรณาธิการ

เวลาจนก็ทำให้สุด เวลาเที่ยวต้องให้สุดกว่า

ได้ลองมองปฏิทินของเดือนนี้บ้างหรือเปล่า แล้วจะพบว่าวันหยุดยาวรออยู่ เตรียมวางแผนเที่ยวกันได้เลย

เดือนกรกฎาคมเข้าฤดูฝนอย่างเต็มที่ ทั้งลม ทั้งฝน แรงบ้าง เบาบ้าง แต่ก็โปรยปรายให้ชุ่มชื้น หลายคนไม่ชอบเดินทางท่องเที่ยวในหน้าฝน อาจจะไม่ชอบให้ตัวเปียก หรือไปตรงไหนก็อาจเลอะเทอะไปหมด อยากให้ลองเปิดใจเที่ยวในช่วงฝนโปรยกันบ้าง จะพบกับความเขียวที่จริงใจของเมืองไทย

ประเทศไทยตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เส้นศูนย์สูตร ที่ไม่ต้องเผชิญกับสภาพอากาศแบบสุดขั้ว เวลาร้อนก็ทนได้ หนาวพอตื่นตื่น ฝนตกทั่วถึงทุกภูมิภาค ความชื้นนี้ทำให้ต้นไม้ป่าเขา คงความเขียวได้ยาวนานและเขียวจัดในช่วงฤดูฝน พร้อมความเขียวของพื้นที่เพาะปลูก มองไปทางไหนก็สบายตา อากาศก็เย็นแบบชุ่มฉ่ำ และนี่คือเสน่ห์แห่งช่วงเวลานี้

แหล่งท่องเที่ยวมากมายที่สวยงามในช่วงฝน อย่างป่าดอกระเจียวที่จังหวัดชัยภูมิ ทุ่งดอกหงอนนาค จังหวัดอุดรธานี ดอกเปราะภูสีขาว จังหวัดพิษณุโลก บัวแดงทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง แม้กระทั่งนาขั้นบันไดที่มีมากในภาคเหนือ น้ำตกต่าง ๆ ที่ทั้งสวยสวยงามเมื่อเวลาน้ำเต็ม รวมไปถึงงานประเพณีเข้าพรรษาที่หลากหลายการปฏิบัติ เช่น ตักบาตรดอกเข้าพรรษา จังหวัดสระบุรี ย้ายดอกไม้ จังหวัดสิงห์บุรี แห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี ตักบาตรบนหลังช้าง จังหวัดสุรินทร์ ใส่บาตรเทียน จังหวัดน่าน และอีกมากมาย เลือกเที่ยวได้ตามความชอบ

ถ้ายังไม่ถูกว่าจะไปเที่ยวที่ไหนดี อ.ส.ท. ฉบับนี้ขอชวนไปเที่ยวจังหวัดสระบุรีและลพบุรี ที่สามารถเดินทางเชื่อมกันได้สะดวก ด้วยความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างกัน ทั้งอาหารการกิน วัด วัง ทุ่งหญ้า ท้องน้ำ ย่านเมือง จึงออกแบบการเดินทางได้หลากหลาย ทำให้การเดินทางเพียง ๑ ครั้ง ก็ได้สัมผัสเสน่ห์หน้าฝนของ ๒ จังหวัดนี้ได้อย่างง่ายดาย

ถึงแม้เป็นภูมิอากาศแปรปรวน พอ ๆ กับภูมิรัฐศาสตร์โลก ที่พาเราเวียนมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็อย่าเอามาเป็นเหตุให้ใจห่อเหี่ยวเลย เมื่อมีวันหยุดก็ออกไปเติมฝนในที่กว้าง ๆ ให้ชุ่มชื้นหัวใจ เวลาเที่ยวก็ต้องเที่ยวให้สุด จริงไหม

สุนันทา หามนตรี
บรรณาธิการ

สนใจสมัครสมาชิก

osotho

นิตยสารท่องเที่ยวรายเดือน
ที่มียอดจำหน่ายสูงสุดของเมืองไทย

เพียง Add Line Official Account: @osotho

รอยยิ้มของแผ่นดิน

ฐาภรณ์ โภษะกุล ณ นคร เรื่อง

ศรุต กัปปะเวต, เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา และมูลนิธิช้างสู่ธรรมชาติ ภาพ

รอยยิ้มแห่งสมเด็จพระพันปี ในแววตาช่างเสรี ที่ซับลังกา

คำว่า “เชือก” และ “ตัว” ในภาษาไทย ไม่เคยมีความหมายต่างกันเท่านี้มาก่อน
เมื่อช้างถูกเรียกว่าเชือก นั่นหมายถึงชีวิตที่มีเครื่องพันธนาการ มีเจ้าของ มีตารางเวลา
ของมนุษย์กำกับ แต่เมื่อใดที่ลักษณะนามนั้นถูกเปลี่ยนกลับมาเป็น “ตัว” มันคือการบอกกล่าว
อันชัดเจนว่า ชีวิตนั้นได้กลับคืนสู่เสรีภาพและสัญชาตญาณดั้งเดิมที่ธรรมชาติเคยมอบให้แล้ว

รอยยิ้ม ของแผ่นดิน

THAILAND

คอนกรีตในเมืองใหญ่ หรือถูกใช้งานลักลอบ
ลักไม้ผิดกฎหมายอย่างทารุณ

ด้วยความห่วงใยถึงวิถีชีวิตที่ผิดธรรมชาติ
ของสัตว์ป่าอันเป็นเหตุแห่งการสูญพันธุ์
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จึงมีพระราชดำริ
ในการแก้ไขปัญหาช้างไทย โครงการคืนช้าง
สู่ธรรมชาติในพระราชดำริฯ จึงถูกก่อตั้งขึ้น
ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อสนองพระราชปณิธาน
ในการอนุรักษ์สัตว์ป่าหายากและใกล้สูญพันธุ์
ของโลก รวมทั้งเป็นมาตรการสำคัญที่จะช่วย
แก้ปัญหาให้ช้างเลี้ยงและช่วยฟื้นฟูประชากร
ช้างไทยภายใต้แนวความคิด “ช้างเลี้ยงก็คือ
ช้างป่า” เพราะช้างเป็นสัตว์เพียงชนิดเดียว
ที่มนุษย์ไม่สามารถเข้าไปคัดเลือกและปรับปรุง
สายพันธุ์ให้ได้เหมือนสัตว์เลี้ยงชนิดอื่น ๆ
สัญญาตมณสัตว์ป่าของพวกมันจึงไม่เคย
สูญหาย เพียงแค่รอวันตื่นรู้

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ พระองค์
พระราชทานพระราชนุญาตให้ดำเนินการ
จัดตั้งองค์กรเพื่อสนับสนุนและดูแลโครงการ
ในระยะยาว โดยได้พระราชทานชื่อว่ามูลนิธิ
คืนช้างสู่ธรรมชาติ เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ.
๒๕๔๕ พร้อมตราสัญลักษณ์ลายร่อนน้ำอันเปี่ยม
ความหมายลึกซึ้ง เป็นรูปช้างในป่าต้นโพธิ์
ที่ใช้สีฟ้าอันเป็นสีประจำพระองค์ และสีเขียว
ซึ่งแทนสีป่าธรรมชาติ เบื้องบนอัญเชิญพระ
นามาภิไธยย่อ “สก” ไขว้ไว้ได้พระมหามงกุฎ
อันมีความหมายว่า พระองค์ทรงเป็นเสมือน
ร่มโพธิ์แห่งการอนุรักษ์ช้างไทย เปี่ยมด้วยพระ
มหากรุณาธิคุณในการคืนชีวิตช้างสู่ธรรมชาติ
เพื่อช่วยฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้ที่เสื่อมโทรม
ให้กลับมาสมบูรณ์ดังเดิม

การดำเนินงานที่ยิ่งใหญ่นี้ไม่ได้จำกัดอยู่
แค่ในประเทศ แต่ยังได้รับความสนใจและ
การสนับสนุนในระดับสากลจากกองทุน
สัตว์ป่าโลกสากล (WWF International)
ซึ่งมีเจ้าชายฟิลิป ดยุกแห่งเอดินบะระ พระ
ราชสวามีในสมเด็จพระนางเจ้าเอลิซาเบธที่ ๒
แห่งอังกฤษ เป็นองค์ประธาน โดยพระองค์ได้
พระราชทานงบประมาณจำนวนหนึ่งเพื่อใช้ในการ
การจัดตั้งมูลนิธิและดำเนินโครงการ สะท้อน
ให้เห็นว่าสายตาของโลกกำลังจับจ้องและ

ในแง่ของวิวัฒนาการ ช้างเอเชียคือสัตว์
เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับสอง
ของโลก ทว่าในระบบนิเวศป่าเขตร้อน พวก
มันคือ “พี่ใหญ่” ผู้แบกรับความสมดุล ช้าง
ทำหน้าที่กระจายเมล็ดพันธุ์ไม้บางชนิดที่เป็น
อาหารของสัตว์อื่น เดินเบิกทางหลายป่าทึบ
และชี้ช้างรวมถึงผีเสื้อที่เหยียบย่ำยังช่วยเปิด
หน้าดินสร้าง “ดินโป่ง” แหล่งแร่ธาตุสำคัญ
ให้สัตว์ป่าขนาดเล็กได้เข้ามาใช้ประโยชน์ ช้าง
จึงเป็นดัชนีชี้วัดความอุดมสมบูรณ์ขั้นสูงสุด
ของผืนป่ามาโดยตลอด ยิ่งไปกว่านั้น ช้างเผือก
หรือช้างที่มีลักษณะมงคลยังถือเป็นสัตว์
คู่พระบารมีองค์พระมหากษัตริย์และเป็น
สัญลักษณ์ประจำชาติอีกด้วย

แต่ในโลกความเป็นจริง ตัวเลขช้างเอเชีย
ที่กระจายพันธุ์อยู่ใน ๑๓ ประเทศกำลังเผชิญ
วิกฤต สำหรับประเทศไทยเมื่อ ๓๐ กว่าปีก่อน
ที่มีช้างอยู่ราว ๕,๐๐๐ ตัว แบ่งเป็นช้างป่า
๒,๐๐๐ ตัว และช้างเลี้ยงอีก ๓,๐๐๐ เชือก
ฝั่งช้างป่ากำลังลดจำนวนลงจากการถูกล่าและ
สูญเสียถิ่นที่อยู่ ขณะที่ช้างเลี้ยงจำนวนมาก
ต้องประสบปัญหาตกงานครั้งใหญ่หลังจากการ
ยกเลิกสัมปทานป่าไม้ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓-๒๕๓๔
ซึ่งรัฐบาลประกาศให้งานชักลากไม้ในป่าเป็น
อาชีพผิดกฎหมาย ทำให้ช้างลากไม้ทั้งหมด
กลายเป็นช้างที่ทำงานผิดกฎหมายนับแต่นั้นมา
ช้างและควาญจำนวนมากไร้หนทางทำกิน
จนกลายเป็นช้างเร่ร่อนขอทานบนถนน

รอยยิ้ม ของแผ่นดิน

ยกย่องมาตรการอนุรักษ์ช้างตามแนวพระราชดำริของไทยอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด

มนุษย์อาจเป็นผู้ปลดปล่อยที่ซื่อสัตย์ แต่มีเพียงผืนป่าเท่านั้นที่สามารถปลดปล่อยธรรมชาติในจิตวิญญาณ และคืนความอิสระให้ช้างบ้านกลายเป็นช้างป่าอย่างแท้จริง

การเปลี่ยนผ่านจากแนวคิดสู่พื้นดินเริ่มผิวกาลลงอย่างเป็นรูปธรรมในการประชุมสามัญครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อมูลนิธิฯ มีมติเลือกเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี เป็นพื้นที่รองรับโครงการ และในวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ **ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล** ประธานมูลนิธิฯ พร้อมคณะได้เริ่มเดินเท้าสำรวจใจกลางป่า นำมาสู่การจัดตั้งสำนักงานมูลนิธิฯ ในพื้นที่เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจเตรียมความพร้อมให้กับเพื่อนตัวใหญ่ร่วมกับเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า

ซับลังกาคือผืนป่าขนาด ๑๕๖ ตารางกิโลเมตร ที่มีชัยภูมิเป็นที่ราบในหุบเขาโอบล้อมด้วยทิวเขาพังเหยทางทิศตะวันออก และทิวเขารวกทางทิศตะวันตก จนดูคล้ายก้ามปูยักษ์ รั้วธรรมชาตินี้มีช่องว่างด้านทิศเหนือ ๑๐ กิโลเมตร และทิศใต้ ๗ กิโลเมตร ซึ่งทางมูลนิธิฯ ได้ติดตั้งแนวรั้วไฟฟ้ากันสกัดไว้เพื่อป้องกันไม่ให้ช้างหลุดไปเผชิญหน้ากับชุมชนภายนอก ทำให้ที่นี่กลายเป็นเซฟโซนที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการฟื้นฟูสัตว์ป่า

กระบวนการเริ่มต้นจากการคัดเลือกช้าง ๙ เชือก ทั้งที่ซื้อและมีผู้บริจาค เคลื่อนย้ายมาจากป่าสงวนแห่งชาติแม่ยาว สู่อำเภอปัว พิษณุโลก ในซับลังกาเป็นเวลา ๓-๔ เดือน เพื่อลดสภาพจำของเมืองใหญ่และกระตุ้นสัญชาตญาณดั้งเดิม โดยมีสัตวแพทย์และควาญช้างเผือกดูแลใกล้ชิดในบ้านพักสนามที่จัดสร้างขึ้น จนกระทั่งได้ช้าง ๖ เชือกแรก ที่พร้อมที่สุด นำขึ้นนอนเกล้าๆ ถวายแด่สมเด็จพระพันปีหลวง เพื่อทรงปล่อยคืนสู่ไพร่ พลัฒาที่ประทับทอดพระเนตรได้

เมื่อช้างกลับสู่ป่า หน้าที่ส่งต่อบ้านที่ปลอดภัยตกเป็นของเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า ภายใต้การนำของ**คุณอรรถพล บัวพล** หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกาคนปัจจุบัน ผู้ทำหน้าที่เชื่อมต่อ

ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและมูลนิธิฯ นอกจากการดูแลระบบนิเวศต้นน้ำลำสนธิ สายเลือดใหญ่ที่ไหลลงสู่เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์แล้ว หัวหน้าอรรถพลและทีมงานยังร่วมมือจัดทำฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน ๒๐ แห่ง สร้างแหล่งน้ำขนาดใหญ่กว้างยาว ๘๐ เมตร ๒ แห่งและสร้างโป่งเทียมทั่วป่า เพื่อเติมเต็มแร่ธาตุและแหล่งน้ำให้ช้างมีใช้ตลอดหน้าแล้ง ฝ่ายเหล่านี้ยังกระจายความชุ่มชื้น คืนชีวิตให้ป่าดิบแล้งผืนสุดท้ายของลพบุรี จนสามารถป้องกันไฟป่ารอบนอกไม่ให้รุกรานเข้าสู่ใจกลางเขตซับลังกาได้อย่างน่าอัศจรรย์

ขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่และอดีตควาญ

ช้างยังคงใช้เส้นทางลูกรังอัดแน่นระยะทาง ๒๐ กิโลเมตร ออกตรวจการณ์ติดตามพฤติกรรม และสุขภาพช้างสัปดาห์ละ ๒-๓ วัน ภายใต้กฎเหล็กว่าช้างทุกตัวต้องถูกรายงานสภาพความเป็นอยู่อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อเป็นหลักประกันความปลอดภัยในเสรีภาพ

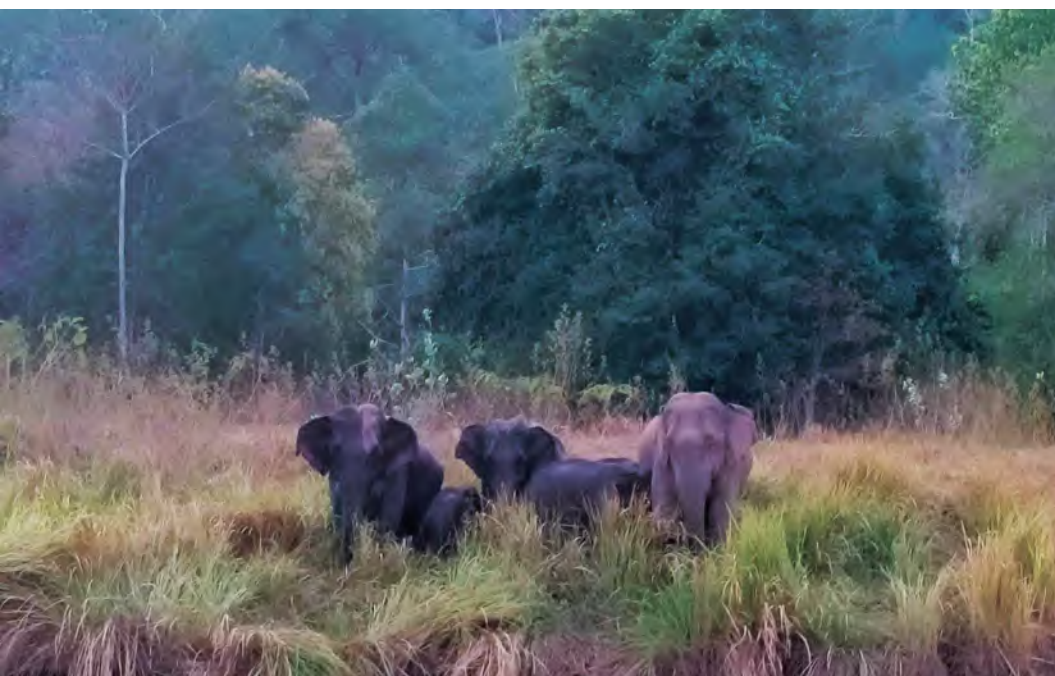
การปล่อยช้างไม่ได้หมายถึงการละทิ้ง แต่คือการเปลี่ยนสถานะจากผู้ควบคุมในฐานะนายมาเป็นผู้เฝ้ามองด้วยความห่วงใยในฐานะมิตร

ความทุ่มเททั้งหมดผลิบานเป็นผลลัพธ์อันล้ำค่า เมื่อช้างรุ่นแรก ๒๕ ตัว (พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๘) ได้พบพืชอาหารกว่า ๒๐๓ ชนิด ซึ่งร้อยละ ๑๐ เป็นพืชสมุนไพรที่พวกมัน

เลือกกินเพื่อเอียวยาตัวเองได้ และสร้างสถิติ
นำประทับใจด้วยการให้กำเนิดลูกช้างป่าตัวใหม่
ในธรรมชาติถึง ๕๑ ตัว โดยข่าวดีล่าสุดใน
เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๖๙ “แม่พังเปิ้ล” ได้
พาลูกน้อยเพศเมียหายาพาลำดับที่ ๖ ออกมา
อวดโฉมความสดใสแข็งแรง ท่ามกลางสังคม
โขลงช้างป่าที่อบอุ่นและสมบูรณ์

หัวหน้าอรรถนพได้เปิดเผยความรู้สึกต่อ
การเกิดของทายาทรุ่นใหม่ที่ว่า “การลืมตา
ดูโลกของลูกช้างในป่าธรรมชาติ คือหลักฐาน
เชิงประจักษ์ที่ยืนยันว่า ช้างเลี้ยงสามารถปรับตัว
สลับพฤติกรรมเดิม และสืบเผ่าพันธุ์ตาม
สัญชาตญาณสัตว์ป่าได้อย่างสมบูรณ์แท้จริง”
ส่งผลให้ตัวเลขช้างสะสมในป่าซังลังกาสุดท้าย
พุ่งสูงถึง ๓๔ ตัว พฤติกรรมของพวกมันเปลี่ยน
ไปอย่างน่าอัศจรรย์ ช้างกลุ่มที่เคยปล่อยเมื่อ
๑๐ ปีก่อนซึ่งมักหากินจมูกในป่าที่บริเวณ ๑๐
กิโลเมตร บัดนี้เดินพาเหรดออกมาปรากฏตัว
หน้าด่านทุกวัน รวบรวมจะส่งสัญญาณว่า
พวกมันวางใจในบ้านหลังนี้อย่างเต็มเปี่ยม

สำหรับผู้มาเยือน อาคารนิทรรศการเกี่ยว
กับช้างภายในเขตฯ คือพื้นที่ที่ไม่ควรพลาด
นิทรรศการจัดแสดงเรื่องราวพร้อม “โมเดล
จำลอง” โครงการผืนป่าก้ามปูที่เคยใช้ใน
พระราชพิธีปล่อยช้าง ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนหน้าที่
มาเป็นแผนที่ลงตำแหน่งจำลองการใช้ชีวิตของ
ช้างป่าแต่ละตัว นิทรรศการนี้พาเรดิ่งลึกไปสู่
มิติความสัมพันธ์รูปสามเหลี่ยมระหว่าง คน ช้าง
และป่า ที่แยกขาดจากกันไม่ได้ ช้างสร้างป่า

ป่าเลี้ยงคน และคนปกป้องช้าง เมื่อข้อต่อนี้
สมบูรณ์ ระบบนิเวศก็ฟื้นตัว ชุมชนรอบผืนป่า
ก็มีคุณภาพชีวิตและอาชีพที่มั่นคง

รอยยิ้มของแผ่นดินไม่ได้สลักอยู่บนแผ่น
หิน หากแต่ฉายชัดอยู่ในแววตาที่เป็นอิสระ
ของช้างป่า และความชุ่มชื้นของผืนดินที่พวกมัน
เหยียบย่ำ

ทุกวันนี้ เสียงร้องของลูกช้างตัวน้อยที่ตั้ง
แหว่มาจากหุบเขารูปก้ามปูซังลังกา ไม่ใช่เสียง
ของสัตว์ที่หลงทางอีกต่อไป แต่เป็นเสียงเพลง
แห่งความสำเร็จที่กึกก้อง คอยย้ำเตือนให้
พสกนิกรระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของ
สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรง
เปลี่ยนคำว่า “เชือก” ให้กลับมาเป็น “ตัว”
คืนชีวิต คืนธรรมชาติ และคืนรอยยิ้มอันยั่งยืน
ให้สถิตอยู่คู่แผ่นดินไทยตลอดไป

ในรอยเลื่อนของเวลา

ชีวิตไม่ต้องสตัฟฟ์ไว้เพื่อใคร

สองมือของคนรุ่นปัจจุบันกำลังประคองภาพถ่ายสีซีเปียของคนรุ่นก่อน ภาพบุรุษกรำแดด ยืนหยัดผู้ชีวิตท่ามกลางกระจัดหวายเป็นและแฝงคำในวินวน นิ้วมือที่มีแหวนดีไซน์ร่วมสมัย กำลังสบตากับหยาดเหงื่อที่แห้งขุดไปแล้วตามกาลเวลา

เรามักเดินทางเพื่อตามหาอดีต แต่อดีตในมือก็กำลังตั้งคำถามว่าเราจะเดินทางไปทางไหนต่อ ความงามของวันวานไม่ใช่ทรงขัง และชีวิตไม่เคยยอมตัวเป็นสิ่งที่จัดแสดง

กลิ่นสมุนไพรแห้งจากร้านขายยาแผนโบราณในห้องแถวเก่ายังคงอบอวล ในความสลัวรางคว้นกาแปโบราณยังคงเดินทางผ่านความทรงจำของคนรุ่นเก่า ทว่าความงามไม่ได้หยุดอยู่เพียงแค่ความเงิบเหงาหรือซากปรักหักพังของโลกสีจาง

รายละเอียดที่ถูกลดทอนลงบนผนังคอนกรีตบอกเล่าบาดแผลและประวัติศาสตร์ยามข้าวยากหมากแพง

ความหลากหลายที่ดูขัดแย้ง คือความกลมกลืนที่ทำให้เมืองยังคงหายใจ

ภายใต้หลังคาไม้โบราณอันโอ้อ่า แสงไฟสีอุ่นทอดเงายาวทับขนานไปกับแผ่นกระดานเงาวิบแววเรียงรายของผู้คนในชุดแต่งกายหลากสีสันทกำลังเข้าสู่ห้วงยามสงบต่อความศรัทธา แสงสีทองของศาสนสถานและชายผู้โศกผ้าสืบทอดพิธีกรรมอย่างแน่นแฟ้น ผสมผสานไปกับโคมโพสิชั่นที่สาดส่องทับมั่งกรปูนปั้นเหนือหลังคาเก้งของศาลเจ้าจีนโบราณ ในความหลอมรวม แวดตาฉิวพรรณและสำเนียงสื่อสารที่ต่างกัน ทอดตัวร่วมกันบนระนาบแห่งความจริง

ยามเช้าตรู่ แสงแดดจัดจ้าสาดส่องเฉียงผ่านทิวตึกแถวครึ่งตึกครึ่งไม้โบราณที่ปิดประตูเหล็กม้วนสนิท เงายาวทอดพาดผ่านพื้นถนนคอนกรีตขณะที่รถจักรยานยนต์ของชาวบ้านขับขี่สวนกันไปมาเพื่อปากท้อง หน้าห้องแถวไม้เก่า อาม่ายังคงนั่งยิ้มละไมอยู่บนเก้าอี้หวายตัวเดิมที่เพิ่งหลังมานั่นนาน หรือภายในห้องแถวแคบสลัว ช่างเลื้อยรุ่นอาเจี้ยงสงบนิ่งอยู่หลังจักรเย็บผ้าตัวเก่า ฟันลองเสื่อสีแดงสดและตุ๊กกระจกโช้วชุดผ้าลูกไม้ทักทายสายตา คล้ายลมหายใจจะนาฬิกาที่ยังตั้งต้นจะไหลเวียน

รอยยิ้มของคนรุ่นก่อนคือสะพานคอนกรีตที่ทอดข้ามความยากลำบากสู่ความสุขสบายบนชั้นวางที่ทอดยาวสุดสายตา ม้วนเทปคาสเซ็ดยุคก่อนปี ๒๐๐๐ ยังคงทำหน้าที่เก็บ

๑. ภาพอดีตในยุคต้นรบน
 กนสู้ของคนจีนที่มาอยู่ใน
 ย่านเก่าตามพื้นที่ต่าง ๆ
 ของบ้านเรา คือต้นทางหนึ่ง
 ของตลาดและบ้านเรือน
 ที่เติบโตขึ้นสู่รุ่นลูกหลาน
 ๒. ห้องแถวปูนผสมไม้
 ลดรายละเอียดตกแต่ง
 เหลือเพียงครึ่งปูนกับขอบ
 คือศิลปะของการสร้าง
 อาคารโมเดิร์นในยุคหลัง
 สงครามโลกครั้งที่ ๒
 ที่ลดทอนความฟุ่มเฟือยออก
 ๓. คนจีนแต่จวบก็มาถึง
 ตลาดพร้อมทักษะการ
 ตัดเย็บเสื้อผ้า เขาและเธอ
 คือช่างตัดเสื้อผู้เจเนจัด
 ปีให้พบเห็นตามหย่อมย่าน
 การค้าโบราณแทบทุก
 แห่ง

